

Redactor responsabil si proprietar:

Dr IUSTIN ARDELEAN.

Abonamentele se fac,
plătindu-se înainte în
Oradea-Mare.

Ese la 1 și 15 a fiecărei luni.

PREȚUL:

Pe 1/4 de an 3 coróne
Pe 1/2 de an 6 >
Pe un an 12 >

Pentru România și
străinătate, un an 20 fr.

La Oravița.

Auzit'a-ți lucru mare
Ce se pregătește-acum?
La Oravița-i serbare.
Haideți se pornim la drum!

Astfel trece prin saloane
Svonul prea fericitor,
Iar căruntele matroane
Î-l redați cu drag în cor.

Fetele se pun pe gânduri
Să dea junilor de hac
Și-și croiesc vre-o șapte rënduri
De veștimate după plac.

Dacă fața li-e zbârcită,
Dați mereu cu suliman
Ca să pară 'ntinerită, —
Să le-admire Stan și Bran.

La petrecerea aceasta
Speră c'o să dea de «el»,
Ca să scape de năpasta
De-a fi fără — bărbățel.

Toate-așteaptă câte-un mire,
Numai cât aleg un pic:
Unu-i gras, altu-i subțire,
Celalalt le pare mic . . .

Știi, adevă pețitorii
Pân' acum aveau cusur, —
Dar acolo-'s toți feciorii
Din Ardeal, Banat și jur.

Vezi pe tinerul cutare,
Medici, ingineri, boieri,
Advocați cu gură mare
Și-o duzină de bancheri.

Este dat ori-cărei fete
Să încerce-al ei noroc,
Căci sunt tineri la 'ndelete
Cari vorbesc de-amor cu foc.

Deci fetițele se 'nșiră
Și s'avântă 'n dans ceresc
Și crezând că toți le-admiră,
Fac cu ochiul și zimbesc.

Îar când ved că «Adunarea»
Fără veste s'a sfârșit,
Pleacă cu încredințarea
Că pe-un domn au cucerit...

Și așteaptă cu suspine:
Vino tu, cel așteptat!
Dar alesul nu mai vine,
Căci de mândra a uitat.

Trece-un an și ori-ce grații
 Și-le ved mereu trecând,
 Iar înaltele-aspirații
 Pier și ele rënd pe rënd...

* *

Mai târziu apoi le bate
 Pe la uşe un notar,
 Ori un dascăl de la sate,
 Ori un crîznic-clopotar...

Ba nici ei n'o să le ceară
 Cât ce vor fi înțeles,
 Că mnealor odinioară
 Au ales pân' aũ cules.

Un proverb așa pretinde,
 Drept, că e cam drastic spus:
 Calul bun din grajd se vinde,
 N'are lipsă-a fi espus.

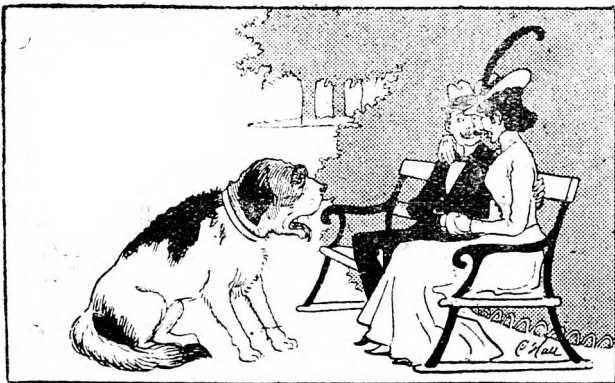
* * *

Auzit'a-ți lucru mare
 Ce se pregătește-acum?
 La Oravița-ı serbare,
 Fetele pornesc la drum.

La petrecerea aceasta
 Speră c'o să dea de «el»,
 Ca să scape de năpasta
 De-a fi fără — bărbățel!

Ciriplic.

Cănele salvator.

El: Vezî, scumpă, acestui căne am să mulțumesc
 vieața mea.

Ea: Cum? Doară te-a scos dela vr'o prăpastie?

El: Nu, fără dacă ar fi turbat și m'ar fi mușcat,
 eũ azi doară aş fi mort.

A FURISĂNIILE JUPÂNULUI SCHMERZENHERZ.

— Să aspireze thu la cela mai bun parochia și
 să fie Herr von Peter Rimbaș-leben din Brad contra-
 candidatu tho!

— Să fi thu thare setos și să bea thu bere la
 Hotel Central in Brad!

— Șteamporile dila Barza se scota aur din thine!

— Se invoța thu ungurește dila Herr profesor
 Albu-leben din Brad!

— Se merge thu la bal in hainele de «salon» a
 popii Tomescu din Picleu!

— Atita milióne di zloři se ai thu, chit bumbi
 are poa Tomescu-leben pi pantalonı!

— Se ferbe prunzu tho cu apa cel thare curat
 ce curge in Criș la Brad!

Speculația jupânului Gelbmaus.

Grünvogel: Ce prostie focut thu Gedalieh-leben,
 che tot lume ride di thine!?

Gelbmaus: Nũ?! Și pintru ce ride la el?...

Grünvogel: Cum nu se ride el, chind thu face
 curte la cel mai fromoos fata din voraș și la capet
 luvat din muere pi mama fetei?!...

Gelbmaus: Nũ? Asta focut numai din groise spe-
 culation, che am ghindit, che mai bine fi se am on fata
 fromoos, dechit on socra urit.

P e s t r a d ă .

— Cunoști pe d-șoara aia?
 — Cum nu! Foarte bine.
 — Cine este?

— Domnișoara aceasta a pus baza fericirii mele.
 — Cum?
 — Am pețit'o și — *mi-a dat corfă.*

Din limba hebraică.

— Să-mi spui, cum s'ar zice «Vulturul» pe jidovește?
 — «Lurutluv»!
 — Cum? Pentru ce?
 — Pentru că pe jidovește să citește din dărăpt.

Între selbateci.

Antropofagul: Nu știu ce e cu mine, dragă nevastă, începe a mă dura pieptul și toată noaptea tușesc ?!

Nevasta: De mult ți-am tot spus, să nu mânânci misionari ofticoși!...

Biletă de vizită.

Romulus Coțoiu,
 Episcop, «zúgirász» și «csodadoktor».

Baia de Criș.

Un dementi *semi-oficios* archiepiscopesc.

Maî anul trecut o foaie din Bucureşti făcea batjocură la adresa magărilor şi afirma cu gura largă, că în Ungaria azi nu s'ar mai găsi nici un descendent a trunchiului adevărat unguresc. Drept desmintire ne luăm voia a întreba foaia bucureşteană:

dar acesta ce este? . . .

Binefacere reciprocă.

- Tu î-mi datoreşti mie foarte mult, bărbate.
- Cum şi pentru ce?
- Dacă nu m'aş fi măritat cu tine, tu azi sigur că erai mort.
- Oare pentru ce?
- Beţiile te băgau în mormânt.
- Drept, nevastă, dar tu încă î-mi datoreşti mie cu mulţămintă, pentrucă, ştii, te-am scăpat de vitreaga soarte a fetelor bătrâne! . . .

Epigrame pentru dame.

I.

Floare veştedă.

Ştiu de ce-ţi faci gură mică
Numai cât . . . ascultă, fa:
Dac'ai fi mai tinerică,
Crede-mă, te-aş săruta.

II.

Mortua est.

Îeri te mai iubeam o leacă,
Dar de când zimbeşti, vedit
Ca cu toţii să te placă,
Pentru mine — ai murit.

III.

Revederca.

În Dumineca cutare
Tinerul te-a cercetat . . .
Nu mă mir, nici nu-î mirare,
Că de mult nu te-a pupat.

IV.

Cruţătoare.

De! Eşti econoamă bună,
Că mai cruţi din petroleu,
Când afară este lună
Şi 'n salon — un derbedeu.

Ciriplic.

Cu mintea fragedă.

Copiliţa: M'al placea mămucă dlagă să fim tale sălaci.

Mama: Ce vorbeşti, drăguţă, 'ţi-ar plăcea să fim tare săraci? Aū nu şti tu, că cei săraci aū un traiū mizerabil. O fetiţă săracă nu are atâtea jucării câte ai tu?! . . .

Copiliţa: Dlept, dlept, mămucă dlagă, dal n'ale nici — *guvelnantă.*

Modesta.

— Ei bine, dragă bărbățele, dacă tocmai voești a mă surprinde cu ceva de ziua onomastică, î-mi faci plăcere, dar numai dacă nu-ți va cauza spese mari.

— De fel nu, draguță, o batistă frumoasă e un cadou destul de drăgălaș și nu costă mult...

— Spese mari nu-ți face pentru mine, draguțule, eu mă îndestulesc și numai *cu o haină de mătasă*...

Mama îngrijată.

Micul Toderuț saltând de bucurie întră la mamă-sa și-î vestește că mâne va fi întunecime de soare.

— Cum, dragule? — întreabă mama spăriată.

— Așa, — zice Toderuț — că d-nul învățător nă-a promis azi, că mâne o-să ne arate întunecimea soarelui în școală.

— Vai, dragule, — strigă mama îngrijată — *nu cumva să te apropii prea tare de el.*

La judecătorie.

Judecătorul (cătră inculpat): E drept, ori nu, că d-ta ai fi zis acuzatorului, întră mărturii chiar, că el e un hoț și têlhar?

Inculpatul: Adevărat, d-nule judecător, ma îi zic chiar și aici, în fața judecătoriei, *de trei ori chiar după-olaltă*, că el este un hoț și têlhar!

Judecătorul (cătră acuzator): Auzi, ce-ți zice? . . .

Acuzatorul: Dapoi, d-nule judecător, dacă mi-o spune de trei ori și în față chiar, atunci trebuie să i-o cred și eu.

Știri teribile.

* *Medusa bradensis rediviva*. Ar trebui să se nască special pentru Brad un Perseu ca să taie capul cumplitei Meduse, care de un timp încoaci petrifică pudorea și omoară gustul estetic în acei nefericiți muritorii, cari au nefericita fericire de a fi numerați întră abonații «autorizatei» din Sibiiu, în care cei doi Gorgoni: *Samurachi* și *Meșter-Strică* î-și vearsă zilnic acreala sufletului lor desperat. — Nu de mult ne-a venit — din oarba întâmplare — la mână un petec de hârtie «autorizată», în care am văzut terfelit în modul cel mai demn de vêrcolacii autorizați un profesor de la scolile mediū din Brad, pe d-nul Stefan *Albu*, care de un pătrar de veac stă în serviciul culturii românești la gimnasiul român din Brad. — Ci-că — naivii de ei — ar fi luat notița din «Hunyadvármegye» despre unele fapte ale d-nului Albu, nedemne de un profesor român, de pildă, vezi Doamne: că ar fi primit în ospitala lui casă pe d-nul prodirector *Elischer* din Deva și că 'i-ar fi tractat cu zamă de «idee de stat», carne de «szózat» cu garnirung de «Hymnus» și diferite alte delicatose ungurești. Apoi de! că d-nul Albu s'ar fi lăudat că el ar fi scris cea mai bună gramatică magiără și că elevii gimnasiului de sub mâna lui azi toți poartă mustațe resuscitate și cizme cu pintenii și nu mai cer colacii de la nana Marta decât — numai ungurește.

Lucrul naibii! Corespondent ca 'n palmă, singurul izvor a fost «Hunyadvármegye» pentru minciunile aduse în «autorizată» — zice Don *Samurachi* cu vocea lui de bariton lihod și — «drept ai!» îi strigă *Meșter-Strică* cu un tenor verminos. Iar noi, la rëndul nost, le cântăm cu bassul nost archipăsăresc următoarea odă:

Frunzuliță pe chipiū,
Samurachi din Sibiiū
 Face vii, îngroapă morți
 Și gândește la divorț.
 Face-apoi literatură,
 Mâncă cleiū, luminii, untură,
 De-așa om nu s'a mai dat:
 Un «schwarzkünstler» accorat!...

În sezonul mort de vară
 Castraveți cu corfa cară
 Și-î așează frumușel
 Precum știe numai el:
 Unul câte unul rënd.
 Să-î consume vrënd-nevrënd
 Cel ce-o are abonată
 Foaia lui «autorizată».

Vine-apoi și da de-a rostul
Meșter-Strică cu barostul
Și de Marți și până Lună
Făurește la minciuni.
Samurachi-l laudă tare,
De beut și de mâncare
Și țigări îi dă cu droaia
Pentru că-î cărpește foaia.

Mai la «Quandt» se desfătează...
Când la măși ei se așează
Curge berea ca Târnava
Pân' ce-li se umflă glava,
Meșter-Strică strigă «hoppa!»
Samurachi face «troppa»
Și-apoi des de dimineață
Se căiesc că li-e cam greață...

Astfel cei «autorizați»,
Cari se cred că sunt chiemați
Să atace și să taie
Și să ieie în bătaie
De joc pe bărbați cinstiți
Și 'n cinste încărungiți.
Dar știți, zice o poveste:
Că tot ciuful ciufulește.

Dar destul atâta! Dacă d-nul Stefan Albu este un bun material pentru «autorisată» din Sibiu, atunci «autorisată» cu hamalii ei literari sunt cu mult mai bun material pentru autorisată noastră archipăsărească. Înnoade-se deci, ca să avem ce desnoda!

* **Astronomie.** Dr Gustibus *Lauran*, marele balaur gr. catolic și pururea aspirantul vlădicilor mai mari și mai mici, privind prin telescopul Vaticanului a făcut fenomenala descoperire astronomică, că *steaua vlădiciei lui a apus* cu deservire.

* **Știri personale.** Dintre bărbații nostri epocali de presinte sunt pe la băi și fac cură următorii:

Emanuil *Mămăligaș* la Ostende,
Dr Voniga la Abbazia,
Dr Lascu la Reichenhall,
Poetul Nicu la Karlsbaad,
Prota Moga la Leopoldfeld,
Micula Strémbii la Ischl,
Dr Sfornea Cotcorezu la Lipik; iar
Checcherelli să scaldă în Peța.

Partea serioasă.

BIBLIOGRAFIE.

Gramatica română. A apărut o carte didactică foarte folositoare și de mare valoare pentru scoalele noastre elementare: «*Gramatica română*», ediția II, care face onoare literaturii noastre didactice și în special genialului autor, d-nului Gavriil *Pall*, învățător la scoalele elementare române din Oradea-Mare. — Când venim a felicita pe d-nul *Pall* pentru scoaterea acestor valoroase cărți, ne vedem îndemnați a recomanda tu-

*turor învățătorilor români din patrie procurarea ei și se vor convinge, că un method mai ușor de a propune sonora noastră limbă în scoalele elementare încă nici o gramatică n'a avut pân' acuma la noi. — E a se procura de-a dreptul dela d-nul autor: D-nul Gavriil *Pall*, inv. dir. în Oradea-Mare (Nagyvárad) pentru bacatelul preț de 64 fileri.*

Posta Redacției.

Louis (Brad.)... Archipăsăreasca noastră curte te salută cu dragoste și te roagă să ne trimiți conturul unor «pisicheri» din jurul Bradului. Ce mai faci și cum o mai duci?... Țigani mei de aici au dus mare dor de revolver o săptămână cât am stat la voi. Ar fi bine să vină și Andrișu vost pe câtă vreme la «revolveriskola» din Grosswardein și te asigur, că ei vor fi cei mai distinși țigani din lume... Ți mai place «befött»-ul?... Sărutare mânilor competente, iar ție îmbrățișări prietenești!

Brașov. Da, da! Aveți voi pe acolo firme bune. Este una mai ales, care ar face mai bine ca în loc de Goethe și Heine să vindă *ghete și haine*... Nu vrem să trădăm că o chiamă «*Ciurcu*», ca să nu știe lumea despre cine e vorba. Respectiva firmă, care are un aer mai diba decât un balon umflat să se gireze de «firmă românească» nu să genează a face astfel de lucruri:

Distinse dame române, familii românești de valoare roagă pe firma respectivă să-le trimită cărți, note, etc. *cu rambursă*. Și ce face «firma»? — Își ia osteneală și răspunde pe o cartă postală, că numai *trimițând banii înainte* va satisface comanda. Va să zică dacă ai nevoie de ceva carte, să trimiți banii «firmei» nainte, de și nu-î cunoști prețul. Așa, că e o «firmă» destul de «solidă»?... Ar trebui umplută cu paie și păstrată pentru posteritate. Jupânul Schmerzenherz să aibă milă de ea și să-î strige cu itos: «Fie la el țerina ușor!» — Salutare națională!

D-nei A. dr. R. (B. d. C.) A *emula*, a *concura*, a *rivaliza*, a *întrece* = «versenyezni». — Ah, domniță, ce dor avem de nițică «dobos torta» spălată cu săpun! -- Sărută mâinile archipăsăreasca noastră Majestate!

Horris. Da, îndeșer ești horribil, decât că — nimenea nu se teme de d-ta, cu atât mai vartos nu ne temem noi. Dacă însă totuși ai avea o «ferbintă» dorință că noi să ne temem de d-ta, o facem prea bucuros, ne vom teme cu plăcere, dar în schimb — să ne abonezi foaia.

Nica. Te rugăm în genunchi să fi pe pace, altminterlea te închinăm dracului. — Salutare!

I. P. (N.) Nevasta d-tale ne scrie o epistoală, în care se plânge că d-ta ești atât de tiran, că nu o lași nici măcar să primească curte dela tineri. Te facem deci atent cu cea mai comică serioșitate, ca nu cumva să cutezi a nu închide amândoi ochii cu astfel de ocașuni. Ai nu știi d-ta, că prin astfel de lucruri comiți crima de *violare a libertății personale*, ceea ce lovește în §-ul 323 al codului penal magiar? — Dacă mai odată ni se va plânge doamna d-tale de astfel de lucruri, atunci — bine să fim înțeleși — vom lua-o noi *sub înalta noastră protecție*. -- Să auzim de bine!

Păunul. (A.). Am fost fericiți să-ți auzim de trecerea la cele eterne, când colo... păi mocanule!... Ce desillusiune teribilă!... d-ta ne scrii că mai trăiești. — Să ne ferească Tatăl ceresc de nălucă!

Valemir (C.). Dintre cele trimise nu putem alege nimica bun. Am gândit că d-ta ești poet, când colo vedem că d-ta nu ești vrednic nici măcar pentru a deslega încălțămintele labelor lui Nicu din Hunedoara. — Să nu mai scrii poezii, mai bine scrie cambii, că mai mare folos vei avea d-ta și mai mare daună băncile.

Eduard (Londra). Servus colegă! Vezi că ți-am spus noi că vei fi pe deplin reconvalescent; î-ți gratulăm din toată inima și-ți dorim mulți fericiți ani! Pardon, dragă colegă, că la încoronare nu am putut lua parte. Causa a fost, că ne-ai vatămat un bun amic, pe popa Moga din Dușești; 'l-ai vatămat cu aceea, că nu 'l-ai invitat și pe el la încoronare și așa prin el — indirect — și noi ne-am simțit ofensați. — Scrie-ne, priemești regulat «Vulturul»? ... Servus humillimus!

Curiosului cuvios (V.). Medicul *Cula* din Grosswardein a absentat mai multă vreme din mândrul nost oraș; nu știm însă dacă a fost la pețite pe la vr'o curte împărătească, ori a fost să scrie buletinul reginei Vil-

helmina din Olanda. — Atâta însă știm cu siguranță, că a umblat și pe la Abbazia unde a bătut «bruderschaft» cu Victor Emanuel și de unde a scris cărți ilustrate celor trei regi de la resărit: Melchior, Voltezar și *Gașpar*. — Salutare!

Persida R. Î-ți declarăm solemn, cucoană, că noi scrisori de dragoste nu primim, și dacă le și primim, le cetim, și dacă le și cetim răspundem la ele. — Salutări cordiale!

Omicron. Te rugăm să faci bine a ne împărtăși, de câte ori te îmbeți în fiecare noapte? Am dori adevă să alcătuim statistica celor mai viteji ostași ai lui Bachus.

Delavașamar. Nici decum nu-ți putem împlini dorința, că d-ta pretinzi prea mult dela noi. Nu ne place să dăm dintr'odată cu barda 'n lună. Cu încetul să face oțetul! ... Dacă vei fi mai puțin pretensiv și mai mult modest, atunci în cel mai apropiat viitor î-ți vom face pe poftă. — Gândește-te deci puțin și vei vedea, că dreptatea este pe partea noastră. — Salutare!

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Intemeiată la 1887,

Capital de acții: **600.000 coróne**. Fond de rezervă **300.000 coróne**.

Depuneri **3.000.000 coróne**. Circulația anuală **44.000.000 coróne**.

Primește depuneri spre fructificare, după cari solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere. Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la **2000 cor.** se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere. Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comandei

Direcțiunea institutului.

Primul institut de amanetă în Oradea-Mare.

Bani, bani și bani!

Onoratul public se încunoștințează, că cea mai ieftină și cea mai solidă casă de amanetă (de împrumut) este institutul lui

KLEIN M. ȘI FIUL

ORADEA-MARE, strada Kossuth nr. 9.

unde pe un sfert de an se ia, și anume: după losuri și hârtii de valoare numai 2 $\frac{1}{2}$ %, după juvaere și obiecte de lux numai 3 $\frac{3}{4}$ %, după articole de comerț și industrie numai 4 $\frac{1}{2}$ %.

— Evident, că aceasta casă de amanetă (zalog) este cea mai ieftină și cea mai solidă.

Hârtii de valoare și juvaere le rescumpără și pe lângă procente mai mici acoardă pe ele împrumut mai mare.

La împrumuturi mai mari, condițiunile cele mai avantajoase. 1-10

— Recercările din provincă se efectuează prompt și sub cea mai mare discrețiune —

„Előpatak” (Vâlcele)

stabiliment balnear,

cu cele mai renumite ape minerale din întreaga lume, pe cari medicii specialişti din esternitate şi din patrie le folosesc cu cel mai distins succes la următoarele boale:

Catarrh cronic de stomac şi intestine, colică, abundenţă de sânge in-fracorporală, stagnare de sânge, emoroidă (venă de aur), bolfuri (umflături) de ficat şi splină, la atacurile cu catarrh a ţevelor de fiere, galbinare, cholelit (piatră de fiere), la galbinarea ivită în periodul dezvoltării şi la disordinea catamenică (curgerea sângelui lunar, la femei) provenită din galbinarea dezvoltărei, la oboseala corporală după boale îndelungate, la boale de nervi, anemie, la infestările de catarrh a besiceii de urină şi a rinichilor, piatră şi nămol de urină, la boalele cronice a mitrei femeieşti, isterie, impotenţă, rheomă, etc., etc.

Pe lângă folosinţa apelor minerale stău la dispoziţiunea publicului băi reci şi calde de apă minerală, *hydrotherapie*, *gymnastică* băi de aer şi căldură, etc.

Are medic, farmacie, postă, telegraf precum şi 600 de odăi elegant arangiate pentru oaspeţi, pe lângă preţul de zi dela 1 cor. 60 fileri în sus. Are 5 ospetării (restaurante), pentru bolnavi o cuină de cură sub controla medicului. *Preţuri moderate.*

Pentru distracţiunea publicului sunt parcuri vaste, căi de plimbare prin păduri de brazi, clavier, sale de cetit şi conversaţiune, Lawn-Tennis, *gymnastică*, teatru, serate cu dans, excursiuni şi *musică* ţigănească de primul rang, care cântă româneşte.

Inteliginţa română din patrie şi din România aici se întâlneşte.

Staţiunea căii ferate este Földvár (Feldioara) de unde oaspeţii se transportă la Vâlcele în decurs de 1 oră cu trăsuri şi omnibusuri.

Sezonul până la 1 octomvre.

Cu desluciri mai detaliate şi cu prospect serveşte:

Direcţiunea balneară.

Előpatak (Vâlcele) Transilvania.